

Nr 3.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om befrielse i visst fall för befälhavare eller förare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skadestånd; given Stockholms slott den 9 november 1928.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om befrielse i visst fall för befälhavare eller förare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skadestånd.

GUSTAF.

Georg Bissmark.

Förslag

till

Lag

om befrielse i visst fall för befälhavare eller förare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skadestånd.

Härigenom förordnas som följer:

Vad i 33 § 4 mom. strafflagen för krigsmakten är stadgat angående befrielse i visst fall för befälhavare å krigsmaktens fartyg från skyldighet att gälda skada eller kostnad skall gälla jämväl beträffande krigsman, vilken under utövande av befäl å luftfartyg, hörande till krigsmakten, eller såsom förare å sådant fartyg är ansvarig för dess säkerhet.

Mål angående förseelse, varigenom uppkommit skada eller kostnad, från vars ersättande befrielse kan, enligt vad ovan sägs, äga rum, skall, utan hinder av bestämmelserna i 185 § strafflagen för krigsmakten om vad till disciplinmål räknas, tillhöra krigsdomstols upptagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärendena, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 september 1928.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyrén:

»I fråga om skadestånd skall vid tillämpning av strafflagen för krigsmakten jämlikt föreskrift i 33 § fjärde stycket lända till efterrättelse vad i allmän lag finnes stadgat. Har krigsman, som under utövande av befäl å krigsmaktens fartyg är ansvarig för dess säkerhet, vid fartygets manövrering eller navigering begått förseelse, som i 130 § sägs, är han dock, där han ej varder dömd till svårare straff än disciplinstraff, icke skyldig gälda skada eller kostnad, som genom förseelsen tillskyndats kronan eller annan.

I en till justitiedepartementet den 13 december 1927 inkommen skrivelse har chefen för flygvapnet erinrat, hurusom det gjorts gällande att luftfartyg icke omfattades av nyssberörda undantag från de allmänna skadestandsreglerna. Vore denna tolkning riktig, syntes av behovet påkallat, att stadgandet gäves sådan ändrad lydelse, att det bleve tillämpligt jämväl beträffande nämnda transportmedel.

Med anledning av framställningen har krigshovrätten i ett efter remiss avgivet utlåtande anført, att — som vid den tid, då i strafflagen för krigsmakten beträffande befälhavarna å krigsmaktens fartyg infördes ifrågakomna undantag från de enligt lag gällande allmänna skadestandsreglerna, eller år 1883, några krigsmakten tillhöriga luftfartyg icke förekommit — med uttrycket 'krigsmaktens fartyg' vid stadgandets tillkomst uppenbarligen avsetts allenast fartyg i vanlig bemärkelse, d. v. s. sådana som uteslutande voro sjögående. Undantaget kunde därför icke, så som stadgandet vore formulerat, tillämpas å krigsmaktens luftfartyg, oavsett om vissa av dessa delvis vore sjögående. Då emellertid de skäl, som vid undantagsbestämmelsens genomförande anfördes, syntes tala för att befälhavare å krigsmaktens luftfartyg i förevarande hänseende likställdes med befälhavare å krigsmaktens fartyg i lagens mening, syntes den av chefen för flygvapnet gjorda framställningen vara befogad. Behovet av lagändring i åsyftad riktning syntes vara av beskaffenhet att ofördröjligen och oberoende av allmän revision av strafflagen för krigsmakten

böra tillgodoses, varför krigshovrätten ville ifrågasätta, huruvida icke åtgärder för åstadkommande av sådan lagändring omedelbart borde vidtagas.

Utlåtanden i ärendet hava därefter inforrats från arméförvaltningens civila departement och marinförvaltningen. Marinförvaltningen har förklarat sig biträda krigshovrättens yttrande. Arméförvaltningens civila departement har — under erinran att till departementets förvaltningsområde icke vore hänförliga frågor om anskaffning, tillsyn eller vård av den för luftfartstjänst avsedda materielen, liksom att icke några anslag för angivna ändamål disponerades av departementet — funnit sig icke kunna därutöver avgiva något utlåtande.

*Departements-
chefen.*

Med avseende å stadgandet i 33 § fjärde stycket strafflagen för krigsmakten synes mig med fog kunna ifrågasättas, huruvida stadgandets ordalydelse med nödvändighet föranleder till den tolkning, att därunder inbegripas allenast sjögående fartyg. Där ordalagen icke tydligt utmärka en motsatt innebörd, torde i allmänhet lagens bestämmelser hava ansetts äga tillämpning även å det nyinrättade flygvapnet. En jämförelse med vissa stadganden i lagen kan emellertid göra tveksamt, i vad mån denna friare tolkning kan vara berättigad i särskilda fall. Den oklarhet, som härutinnan förefinnes, ökas obestriddligen därigenom, att i särskilda författningar rörande flygvapnet uttrycket 'flygvapnets fartyg' utan närmare bestämning icke lärer avse andra än sjögående fartyg, vilka såsom moderfartyg för flygplan eller för annat ändamål göra tjänst inom detta vapen. För att otvetydigt fastslå den ifrågavarande speciella skadeståndsregelns tillämplighet å flygfartyg av alla slag synes därför en lagstiftningsåtgärd vara erforderlig.

Grunderna för undantaget från den i allmänna strafflagen stadgade huvudregeln, att skadestånd skall gäldas av den brottslige, evad brottet skett med uppsåt eller av vållande, äro, enligt uttalande av lagrådet under förarbetena till 1914 års krigslagstiftning, två och av något olika slag. I detta sammanhang hade pläгат framhållas, att en strängt genomförd tillämpning av skadeståndsreglerna skulle leda till ett fullständigt missförhållande mellan förseelsen, som ofta inskränkte sig till ett under knappaste rådrum begånget miss-tag eller förbiseende, å ena, och påföljden, som kunde innebära ekonomisk ruin, å andra sidan. Såges saken från denna synpunkt, vore de militära fartygsbefälhavarna närmast att jämföra med befälhavarna å handelsfartyg. Vid lagens tillkomst (se förordningen den 6 juni 1883) framhölls, att ersättning icke av de senare utkrävdes i motsvarande fall. Rederiet hade sitt fartyg assurerat och finge sin ersättning av assuradören. Denne hade visserligen regressrätt emot befälhavaren men avhölles från dess begagnande av en allmän opinion. Ifrågavarande bestämmelse i strafflagen för krigsmakten åstadkomme således en faktisk likställighet mellan olika slag av fartygsbefälhavare. Om man fasthölle, att här endast vore fråga om sådana ringare förseelser, som kunde försonas med disciplinstraff, komme i själva verket nämnda billighetsgrund att visa sig vara av mera allmän giltighet. En god husbonde skulle helt visst icke i liknande fall hårdhänt behandla en eljest oförvitlig tjänare. Men till denna mera allmängiltiga synpunkt komme ett ytterligare, för sjövapnet sär-

eget skäl, grundat mera på det allmännas intresse än på omtanken för befälhavaren. Man borde av sjömannen fordra en alldeles särskild beslutsamhet och handlingskraft, ja till och med djärvhet. Dessa egenskaper, nödvändiga i ett krig, måste under övningar i fredstid utvecklas och befästas. Man borde härvid tänka sig t. ex. förhållandena under ett nattligt torpedbåtsanfall, eller då det gällde att hastigt leta sig fram genom hemliga leder. Man kunde ej vänta annat än att handlingskraften, som dock i så hög grad vore av nöden, skulle förlamas, om den sjömilitäre befälhavaren nödgades ständigt handla med den tanken för ögonen att även det minsta felgrepp kunde medföra hans fullständiga ruin. Just ur det allmännas synpunkt måste fördenskull lagstiftningen sikta till att befria honom från en dylik känsla av ovisshet.

För min del finner jag uppenbart, att de skäl, som alltså varit bestämmande för att de allmänna skadeståndsreglerna icke erhållit obegränsad tillämpning i fråga om befälhavare å krigsmaktens sjögående fartyg, äga enahanda giltighet beträffande dem, som utöva militärt befäl å luftfartyg. Härav följer, att jag finner mig böra tillstyrka en lagstiftningsåtgärd i den nu angivna riktningen.

I ett av särskilda inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga år 1926 avgivet betänkande angående vissa bestämmelser, som erfordrades för att krigslagarna i särskilda avseenden skulle erhålla tillämpning å flygvapnet (jfr lagen den 11 mars 1927, nr 50), anmärktes, att det beträffande bland annat stadgandet i omförmälta 33 § fjärde stycket kunde sättas i fråga att med fartyg jämställa flygvapnets luftfarkoster, åtminstone då dessa vore av större dimensioner. Spörsmålet hade emellertid, yttrade de sakkunniga, icke uppkommit därmed, att flygvapnet organiserats såsom självständig huvudavdelning av krigsmakten, utan förefunnits långt tidigare såsom följd av flygmaskiners användande inom krigsmakten. På grund därav och då frågan ej kunde anses så brännande, att den ej kunde anstå till prövning i samband med den allmänna omgestaltning av strafflagen för krigsmakten, som vore under förberedande, syntes spörsmålet icke för det dåvarande böra föranleda vidare åtgärd.

Vad angår sistberörda uttalande ansluter jag mig till krigshovrättens av marinförvaltningen biträdda uppfattning att denna fråga icke bör uppskjutas till den tidpunkt, då en allmän revision av strafflagen för krigsmakten kan vara färdig för sin lösning. När förslag i sådant hänseende skall kunna framläggas, är för närvarande icke möjligt att med någon säkerhet bedöma, och under alla förhållanden torde dessförinnan en ganska avsevärd tid komma att förflyta. Då spörsmålet om stadgandets tillämpning beträffande flygfartyg när som helst kan uppkomma, synes det vara av vikt att lagstiftningen på denna punkt befrias från den inkonsekvens, som enligt min uppfattning ligger i skiljaktig behandling av sjögående fartyg och flygfartyg.

Den i 33 § fjärde stycket strafflagen för krigsmakten stadgade befrielsen från ersättningsskyldighet gäller skada ej allenast å kronans fartyg och materiel utan även å enskild egendom och detta oavsett om målsägaren vänder sig mot kronan som fartygets redare eller framställer sina anspråk direkt hos befälhavaren. I detta hänseende föreligger i huvudsak överensstämmelse med den

tidigare gällande, år 1883 genomförda lagbestämmelsen i ämnet. Det kan här anmärkas, att enligt det förslag, som låg till grund för 1914 års strafflag för krigsmakten och samma år granskades av lagrådet, lindringen i ersättningskyldigheten skulle tillämpas blott i fråga om skada å kronans egendom. På grund av erinran från lagrådets sida bibehölls emellertid en sådan inskränkning ej i det för riksdagen framlagda förslaget. Lagrådets yttrande innehöll, att, om stadgandet ej finge äga sin förutvarande tillämplighet, det åsyftade ändamålet tvivelsutan skulle i väsentlig mån förfelas. Det vore visserligen sant, att under övningar i fredstid det vore kronans egendom, som utsattes för de stora riskerna. Ätminstone vad de enskildes fartyg anginge, hade man rätt att förutsätta att övningarna så anordnades, att dessa fartyg icke i större mån äventyrades. All fara därutinnan kunde dock icke ens under fredsövningar anses utesluten, och i krig kunde risk för enskildes fartyg lätteligen uppstå. Annan enskild egendom kunde ock vara utsatt för fara att skadas eller förstöras under en övning, helst om den företoges nattetid. Även om den särskilda fara, som vore förbunden med krigsmässiga övningar, företrädesvis vilade å kronan, återstode de risker, som på sjön förefunnes för alla fartyg, de kunde nu tillhöra handelsflottan eller marinen. Likaväl som handelsfartyg möttes under vanskliga förhållanden och kunde kollidera, kunde kollision inträffa mellan ett krigsfartyg och ett handelsfartyg. Här komme visserligen den speciella sjömilitära synpunkten att försvinna. Befälhavaren å krigsfartyget hade att handla med alldeles samma försiktighet som befälhavaren å handelsfartyget. Däremot kvarstode de allmänna skälen; rådrummet kunde vara lika knappt för båda. Den nu föreslagna regeln skulle ock här verka synnerligen otillfredsställande. Vid en och samma kollision kunde det inträffa, att skada uppstode å det ena fartyget eller å det andra eller ock å båda. I den mån skadan drabbade det enskilda fartyget, skulle den ersättas av den militära befälhavaren; däremot vore han befriad från ersättning för den skada, som inträffat å krigsfartyget. Det syntes vara omöjligt att uppleta något större sammanhang med förseelsen beträffande den förra skadan än i fråga om den senare. Den föreslagna begränsningen syntes således icke vara grundad i sakens natur. Däremot ville det synas, som den med en lagstiftning av ifrågavarande beskaffenhet åsyftade fördel för det allmänna väsentligen komme att minskas. Här skulle åter inträda möjligheten att även det minsta, på gränsen till straffrihet liggande förbiseende skulle kunna ådraga befälhavaren oberäkneliga förluster. Det vore denna ovisshet, som kunde verka tryckande och kanske förlamande på dem, som redan voro inne på den sjömilitära banan, samt avhållande på dem, som ämnade där söka inträde. Vål kunde man hoppas, att statsmakterna i ömmande fall komme att träda emellan; men därigenom avhjälpes ej nämnda känsla av ovisshet. Och icke utan allt skäl kunde man också förvänta, att en viss obenägenhet mot dylika eftergifter i fråga om sjömilitära befälhavare kunde yppas just på den grund att lagen här själv angäve den gräns, intill vilken lindringen i skadeståndsplikten finge sträcka sig. Att med de gällande bestämmelserna befälhavarens ansvarskänsla skulle obehörigen slappas torde icke vara att befara.

Straffet kvarstode även för de mindre förseelserna; och för de mera allvarliga inträdde de vanliga skadeståndsreglerna.

Väl torde den nu ifrågakomna begränsningen av befrielsen från skadeståndsskyldighet äga mindre praktisk betydelse för flygvapnet än med avseende å marinen. Ätminstone är skada, vållad under luftfart å person eller egendom, som ej befordras med luftfartyget, relativt sällsynt och av mindre omfattning. Skäl för att i detta hänseende försätta befälhavare å luftfartyg i annan ställning än befälhavare å flottans fartyg synes dock ej vara för handen. Under de för stadgandets tillämpning uppställda förutsättningarna bör följaktligen all skada utan avseende å dess natur omfattas av bestämmelsen.

Att enskild person alltså icke skall äga föra ersättningstalan mot befälhavaren å flygfartyg, torde icke för den skadelidande innebära rättsförlust eller olägenhet. Utöver vad som följer av allmänna rättsgrundsatser stadgar lagen den 26 maj 1922 angående ansvarighet för skada till följd av luftfart en i allmänhet obegränsad skyldighet för den, för vars räkning luftfartyg brukas, att svara för skada, som i följd av trafiken träffar utomstående. Och med hänsyn till skada av annan art kan ersättningsplikt komma att åvila kronan även jämlikt förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Det stadgande, jag alltså funnit böra meddelas, torde lämpligen kunna givas det innehåll, att undantagsbestämmelsen i 33 § fjärde stycket förklaras skola äga motsvarande tillämpning beträffande krigsman, som utövar befäl å luftfartyg, hörande till krigsmakten. I den nyss omförmälda ansvarighetslagen av år 1922 är uttrycket 'luftfartyg' en sammanfattande benämning för luftfarkoster av olika slag och erhåller tydligen i nu förevarande sammanhang lika innebörd. För närvarande finnas inom flygvapnet icke andra luftfartyg än flygplan, men inom krigsmakten i övrigt användas jämväl ballonger. I fråga om båda dessa slag av luftfartyg skulle alltså stadgandet bliva tillämpligt, i den mån förutsättningarna därför eljest äro för handen, vilket med avseende å ballongerna mera sällan torde kunna inträffa. För en begränsning av stadgandets räckvidd i detta hänseende synes desto mindre vara skäl som bestämmelsen i 33 § fjärde stycket i fråga om marinen gäller alla farkoster, större som mindre. Att i lagen upptaga de speciella beteckningar, som i gällande författningar rörande krigsmakten användas för de båda slag av luftfarkoster, vilka sålunda för närvarande förekomma, torde icke vara lämpligt, enär det ingalunda är uteslutet, att andra typer än dessa framdeles komma att ingå i krigsmaktens utrustning.

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket omfattar även sådan egendom, som ej tillhör kronan men för dess räkning användes, såsom förhyrt eller rekviderat fartyg, vilket enligt givna bestämmelser skall anses tillsviðare tillhöra flottan. I här förevarande fall blir tydligen förhållandet att uppfatta på liknande sätt. Det bör ock anmärkas, att enligt lagrummets lydelse befrielse tillgodokommer även den, som mera tillfälligt utövar befäl och i sådan egenskap ansvarar för fartygets säkerhet.

Av lagtekniska skäl synes den nya bestämmelsen icke böra genomföras i form

av ändring i strafflagen för krigsmakten. De specialföreskrifter, som år 1927 med hänsyn till särskilda förhållanden inom flygvapnet utfärdades, blevo nämligen, såsom redan anmärkts, meddelade genom en särskild lag med vissa till den militära straff- och rättegångslagstiftningen anslutna bestämmelser. Orsaken härtill angavs huvudsakligen vara den, att en allmän omarbetning av sistnämnda lag vore å bane, och det ansågs förty mindre lämpligt att införa ändringsbestämmelser i de särskilda paragraferna. Ej heller i detta fall torde i strafflagen för krigsmakten böra infogas bestämmelser, som uteslutande gälla flygvapnet.

Enligt stadgandet i 185 § under 16) strafflagen för krigsmakten räknas mål efter 130 § icke till disciplinmål, därest genom den förseelse, som är i fråga, uppkommit skada, från vars ersättande befrielse enligt 33 § kan äga rum. Den befälhavare, som har disciplinär bestraffningsrätt, äger således ej att i dylikt fall upptaga målet till behandling, vadan skadestandsfrågan kommer att prövas endast av domstol. Motsvarande bestämmelse bör tydligen meddelas i avseende å den här föreslagna lindringen i ersättningsskyldighet.

I enlighet med nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag angående befrielse i visst fall för befälhavare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skada eller kostnad m. m.*».

Föredraganden uppläser härefter sagda förslag av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälta ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

H. Stefenson.

Bilaga.

Förslag

till

Lag

angående befrielse i visst fall för befälhavare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skada eller kostnad m. m.

Härigenom förordnas som följer:

Vad i 33 § fjärde stycket strafflagen för krigsmakten är stadgat angående befrielse i visst fall för befälhavare å krigsmaktens fartyg, vilken begått förseelse mot 130 § samma lag, att gälda skada eller kostnad, som genom förseelsen tillskyndats kronan eller annan, skall äga motsvarande tillämpning beträffande krigsman, som utövar befäl å luftfartyg, hörande till krigsmakten.

Mål angående förseelse, varigenom uppkommit skada eller kostnad, från vars ersättande befrielse kan, enligt vad ovan sägs, äga rum, skall, utan hinder av bestämmelserna i 185 § strafflagen för krigsmakten om vad till disciplinmål räknas, tillhöra krigsdomstols upptagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 22 oktober 1928.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden STENBERG,
 APPELBERG,
 TISELIUS,
 regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 28 september 1928, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag angående befrielse i visst fall för befälhavare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skada eller kostnad m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av extra ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsassessorn Ragnar Gyllensvärd.

Lagrådet yttrade:

Lika med föredragande departementschefen anser lagrådet, att de allmänna skadeståndsreglerna böra i det uti remissprotokollet berörda hänseendet mildras till förmån för dem, som hava befattning med manövrering eller navigering av krigsmaktens luftfartyg. I sådant syfte har föreslagits motsvarande tillämpning av det stadgande i ämnet, som i 33 § 4 mom. strafflagen för krigsmakten givits med avseende å personal på krigsmaktens sjögående fartyg. I enlighet härmed skulle mildring i skadeståndsplikten komma de krigsmän till godo, som under utövande av befäl å krigsmaktens luftfartyg äro ansvariga för deras säkerhet. Tjänstgöringsförhållandena å de sjögående fartygen, å ena, samt de inom vårt försvarsväsen för närvarande mest brukliga luftfartygen, flygplanen, å andra sidan, lära emellertid icke vara så likartade att nämnda stadgande bör beträffande de senare oförändrat tillämpas. Å de sjögående fartygen har i allmänhet ingen annan än den, som för befäl, att svara för manövrering eller navigering. Annorlunda förhåller det sig med avseende å flygplanen. På dem består besättningen i flertalet fall av två personer, en förare och en spanare. Befälsrätten tillkommer av dessa den, som har högsta tjänstegraden, måhända oftast spanaren. Enligt förslaget torde, om spanaren sålunda har befälet, föraren icke kunna vinna mildring i skadeståndsskyldigheten i anledning av fel eller försummelse, som han vid flygplanets manövrering begått. Men då i regel spanaren icke lär befatta sig med

själva manövreringen och föraren alltså har att på eget ansvar sköta denna, synas i huvudsak samma skäl tala för tillämpning av den mildrande skadeståndsregeln vid fel begånget av föraren som om felet varit befälhavarens. Och därest planet är bemannat uteslutande med en förare, kan denne knappast sägas utöva något befäl men bör självfallet komma i åtnjutande av den mildring, som ifrågavarande regel innefattar. Skall således för den ensamme föraren skadeståndsplikten mildras, är detta ett ytterligare skäl för att under enahanda förhållanden icke utkräva skadestånd av en förare, som står under befäl av medföljande spanare.

På grund av vad nu anförts hemställer lagrådet om sådan ändring i lagförslagets första stycke att vad i 33 § 4 mom. strafflagen för krigsmakten är stadgat angående befrielse i visst fall för befälhavare å krigsmaktens fartyg från skyldighet att gälda skada eller kostnad förklaras skola gälla jämväl beträffande krigsman, vilken under utövande av befäl å luftfartyg, hörande till krigsmakten, eller såsom förare å sådant fartyg är ansvarig för dess säkerhet. En dylik ändring påkallar även jämkning i avfattningen av lagens rubrik.

I övrigt lämnar lagrådet förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementetsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 9 november 1928.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDEVIK, BO-
RELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet, lagrådets den 22 oktober 1928 avgivna utlåtande över det den 28 september 1928 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående befrielse i visst fall för befälhavare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skada eller kostnad m. m.*

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»I likhet med min företrädare i ämbetet finner jag mig böra tillstyrka nu ifrågavarande mildring av de allmänna skadeståndsreglerna till förmån för dem, som hava befattning med manövrering eller navigering av krigsmaktens luftfartyg. Till denna uppfattning har även lagrådet anslutit sig, men har därvid anmärkt, att lagändringen ej borde avse allenast sådana krigsmän, som utöva befäl å krigsmaktens luftfartyg. Lagrådet har sålunda ansett, att i huvudsak samma skäl talade för tillämpning av den mildrande skadeståndsregeln vid fel begånget av förare som om felet varit befälhavarens. Följaktligen har hemställts om sådan ändring i förslaget, att detta komme att gälla jämväl beträffande krigsman, vilken såsom förare å ett krigsmaktens luftfartyg är ansvarig för dess säkerhet.

Är luftfartyg bemannat uteslutande med en förare, bör, såsom lagrådet anför, denne självfallet komma i åtnjutande av det lindrigare bedömande, som avsetts med lagförslaget, och det av lagrådet förordade tillägget innebär såtillevda blott ett förtydligande. I övrigt medför väl tillägget en viss utvidgning i förhållande till den framställning från chefen för flygvapnet, vilken legat till grund för det remitterade förslaget. Uppenbarligen tala emellertid praktiska skäl för att stadgandet erhåller den avfattning, lagrådet tillstyrkt, och att från principiell synpunkt icke något kan vara att däremot invända, är likaledes tydligt. Jag har alltså låtit inom justitiedepartementet omarbete lagförslagets första stycke i enlighet med lagrådets hemställan, därvid även vidtagits jämkning i avfattningen av lagens rubrik.»

Föredraganden uppläser härefter det omarbetade förslaget och hemställer, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.
